

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Decizie tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

DECIZIE

Cererea nr. 15995/07
I.M. RESAN S.R.L.
versus Republica Moldova

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită la 9 februarie 2021 într-un Comitet compus din:

Branko Lubarda, *Președinte*,

Valeriu Grițco,

Pauliine Koskelo, *judecători*,

și Hasan Bakırcı, *Grefier adjunct al Secției*,

Având în vedere cererea menționată mai sus, depusă la 6 aprilie 2007,

Având în vedere observațiile prezentate de către Guvernul reclamat și observațiile prezentate în răspuns de către reclamantă,

Deliberând, pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. Reclamanta, I.M. Resan S.R.L., este o societate cu răspundere limitată înregistrată în Republica Moldova, cu sediul în Chișinău. Ea a fost reprezentată în fața Curții de către dna G. Gutium, avocat în Chișinău.

2. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către agentul său.

A. Circumstanțele cauzei

3. Circumstanțele cauzei, în modul prezentat de către părți, pot fi rezumate după cum urmează.

CONSEIL DE L'EUROPE

© Această traducere îi aparține Direcției agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Originalul se găsește în baza de date HUDOC. Orice preluare a textului se va face cu următoarea mențiune: „Traducerea acestei decizii a fost efectuată de către Direcția agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova”.

1. Contextul cauzei

4. Activitatea desfășurată de către societatea reclamantă constă în extragerea și comercializarea apei de izvor.

5. Din anul 1998, ea exploatează fântâna arteziană nr. 1 a zăcământului de ape „Chișinău-5”. Această fântână permite exploatarea unui obiectiv acvatic care se află la o adâncime de 120 de metri.

6. În apropierea zăcământului de ape „Chișinău-5” se află cea mai mare centrală de energie termică din Moldova, întreprinderea de stat Centrala electrică cu termoficare nr. 2 („CET-2”).

7. La 19 mai 2004, în vederea asigurării securității energetice a țării, Prim-ministrul a decis să permită utilizarea de către CET-2, în calitate de sursă alternativă de aprovizionare cu apă, a obiectivului acvatic exploatat de către societatea reclamantă. Ulterior, CET-2 a început forarea propriilor fântâni.

8. Printr-o dispoziție din 21 septembrie 2004, Prim-ministrul a solicitat anumitor autorități inițierea procedurii necesare în vederea acordării dreptului CET-2 de a utiliza bazinul acvatic respectiv.

9. Cel târziu în luna noiembrie 2004 a fost finalizată forarea a patru fântâni de către CET-2.

10. La 29 septembrie 2005 procuratura a constatat că fântânile în cauză au fost utilizate între lunile ianuarie și iunie 2005.

2. Acțiunile în contencios administrativ

11. La 6 decembrie 2004 societatea reclamantă a contestat în fața instanței de contencios administrativ dispoziția Prim-ministrului din 21 septembrie 2004.

12. La 8 februarie 2005 Guvernul a adoptat o hotărâre similară celei din 21 septembrie 2004 a Prim-ministrului, abrogând-o pe cea din urmă. Nota informativă la această hotărâre prevedea faptul că societatea reclamantă contestase în instanța de judecată dispoziția Prim-ministrului din 21 septembrie 2004. Autorul notei respective, *id est* Ministrul Ecologiei și Resurselor Naturale, menționa că dispoziția din 21 septembrie 2004 nu era conformă legislației în vigoare, deoarece gestionarea apelor era prerogativa Guvernului și nu a Prim-ministrului. În continuare, el indica faptul că pentru a putea respinge acțiunea societății reclamante, era necesară adoptarea hotărârii propuse în anexă.

13. La 29 martie 2005 societatea reclamantă a renunțat la acțiunea sa împotriva dispoziției Prim-ministrului din 21 septembrie 2004, deoarece aceasta fusese deja abrogată.

14. Printr-o încheiere din aceeași zi, Curtea Supremă de Justiție a admis renunțarea și a încetat cauza, precizând că societatea reclamantă nu putea iniția o nouă acțiune împotriva dispoziției din 21 septembrie 2004. Această decizie a obținut puterea lucrului judecat.

15. Între timp, la 23 martie 2005 societatea reclamantă a inițiat o nouă acțiune judiciară. Ea a solicitat instanței de contencios administrativ anularea hotărârii Guvernului din 8 februarie 2005, precum și a autorizațiilor eliberate în anul 2004 de către diverse autorități în scopul exploatarei fântânilor de către CET-2. În particular, ea a pretins ilegalitatea hotărârii contestate și a invocat faptul că fântânile fuseseră forate până la adoptarea acestei hotărâri. De asemenea, ea a prezentat un raport de expertiză din 4 martie 2005, efectuat la solicitarea sa de către o companie terță, potrivit căruia exploatarea apelor subterane de către CET-2 putea să afecteze compoziția chimică a apei și avea consecințe economice negative pentru societatea reclamantă.

16. Printr-o decizie din 7 aprilie 2006, Curtea Supremă de Justiție a admis acțiunea și a anulat hotărârea Guvernului din 8 februarie 2005, ca fiind ilegală. Ea a constatat că în materialele cauzei lipseau câteva documente obligatorii, printre care un raport de expertiză ecologică și un certificat de urbanism.

17. Guvernul și CET-2 au declarat recurs.

18. La 12 octombrie 2006 un colegiu lărgit al Curții Supreme de Justiție, după ce a audiat părțile, a admis recursul și a respins acțiunea societății reclamante. Ea a considerat că hotărârea din 8 februarie 2005 era conformă legislației, și anume articolului 24 din Codul apelor, că autorizațiile contestate fuseseră eliberate conform procedurii prevăzute în acest sens și că anumite documente lipseau, din cauza litigiului în desfășurare. De asemenea, ea a relevat că CET-2 era cea mai importantă centrală electrică și termică din țară și că ea trebuia să dispună de o sursă alternativă de apă în caz de avarie sau de situații de forță majoră, iar unica posibilitate în acest sens era utilizarea apelor subterane. Înalta curte a adăugat că fântânile forate de către CET-2 constituiau surse alternative de aprovizionare cu apă, ceea ce excludea utilizarea lor permanentă, și că nu fusese stabilit faptul că nivelul apelor subterane din regiune urma să scadă. În final, ea a respins concluziile raportului de expertiză prezentat de către societatea reclamantă, deoarece volumul apei care urma a fi extras de către CET-2, luat ca bază în acest raport, era superior celui preconizat în realitate. Ea a reiterat concluziile Agenției de Stat pentru Geologie, potrivit cărora utilizarea fântânilor litigioase nu urma să cauzeze prejudicii societății reclamante.

3. Acțiunea civilă

19. Între timp, la 23 februarie 2005 societatea reclamantă a depus o acțiune în instanța de judecată în procedura civilă, pentru a obține închiderea fântânilor exploatate de către CET-2. Ea a invocat ilegalitatea acțiunilor celei din urmă.

20. Cauza a fost amânată în așteptarea rezultatului procedurii în contencios administrativ.

21. La 26 decembrie 2006 Judecătoria Economică de Circumscripție a respins acțiunea. Ea a constatat că argumentele societății reclamante fuseseră deja examinate de către instanța de contencios administrativ, a cărei decizie dobândise puterea lucrului judecat.

22. La 13 martie 2007 Curtea de Apel Economică, după examinarea apelului societății reclamante, a menținut hotărârea instanței inferioare. Societatea reclamantă a declarat recurs.

23. La 20 septembrie 2007 Curtea Supremă de Justiție a respins recursul ca nefondat. Ea a relevat că, în baza articolului 24 din Codul apelor, Guvernul era în drept să atribuie în exploatare apele subterane către CET-2 și că, în decizia sa definitivă din 12 octombrie 2006, instanța de contencios administrativ a confirmat legalitatea hotărârii Guvernului din 8 februarie 2005. Înalta curte a adăugat că tardivitatea admisă de către CET-2 pentru obținerea certificatului de urbanism fusese cauzată de litigiul dintre părți. Ea a reiterat că scopul fântânilor litigioase era de a asigura securitatea energetică a țării și că CET-2 era autorizată să le utilizeze doar ca sursă alternativă de aprovizionare cu apă. În final, ea a considerat că drepturile patrimoniale ale societății reclamante nu fuseseră lezate, că niciun prejudiciu material nu-i fusese cauzat și că era exclus ca un asemenea prejudiciu să se producă în viitor.

B. Dreptul intern relevant

24. Prevederile relevante cauzei ale articolului 24 din Codul apelor din 22 iunie 1993, în vigoare la momentul faptelor, stabileau următoarele:

„1. Obiectivele acvatice se atribuie (...) în baza hotărârii Guvernului (...).”

PLÂNGERILE

25. Invocând Articolul 6 § 1 din Convenție, societatea reclamantă se plânge că:

- a) Guvernul a intervenit în procedura administrativă, încălcând dreptul său la un proces echitabil;
- b) decizia Curții Supreme de Justiție din 12 octombrie 2006 nu a oferit răspunsuri la principalele argumente invocate și că este insuficient motivată și ilegală;
- c) că, în cadrul procedurii civile inițiate, instanța civilă nu a motivat suficient decizia sa și că principiile contradictorialității și egalității armelor nu fuseseră respectate.

26. Ea pretinde o ingerință arbitrară în dreptul la respectarea bunurilor sale, garantat de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

27. Invocând Articolul 13 din Convenție, ea se plânge de faptul că nu a avut la dispoziție un remediu intern efectiv pentru a invoca încălcarea drepturilor sale garantate de Convenție.

ÎN DREPT

A. Plângerea bazată pe Articolul 6 din Convenție cu referire la pretinsa intervenție a Guvernului în procedura administrativă

28. Guvernul subliniază că societatea reclamantă a renunțat la acțiunea sa împotriva dispoziției Prim-ministrului din 21 septembrie 2004.

29. Societatea reclamantă susține în replică faptul că, potrivit procedurii interne aplicabile cauzei, ea nu a avut altă opțiune decât să renunțe la această acțiune.

30. Curtea notează că Guvernul nu a invocat nicio excepție de tardivitate. Cu toate acestea, ea reiterează că nu poate să omită aplicarea regulii celor șase luni, din simplul motiv că un guvern nu a formulat o excepție preliminară în acest sens (*Blečić v. Croația* [MC], nr. 59532/00, § 68, CEDO 2006-III, și *Pasquini v. San Marino*, nr. 50956/16, § 78, 2 mai 2019, și cauzele citate în aceasta).

31. În prezenta cauză, ea constată că procedura administrativă în cadrul căreia societatea reclamantă pretinde că Guvernul ar fi intervenit, încălcându-i drepturile, s-a finalizat prin decizia Curții Supreme de Justiție din 29 martie 2005 (paragraful 14 *supra*). Pe lângă întrebarea dacă dreptul intern permitea sau nu societății reclamante să continue acțiunea sa împotriva dispoziției Prim-ministrului din 21 septembrie 2004, Curtea consideră că, în ceea ce privește prezenta plângere, data de 29 martie 2005 trebuie luată ca bază la calcularea termenului de șase luni, prevăzut la Articolul 35 § 1 din Convenție. Ținând cont de faptul că prezenta cerere a fost depusă la 6 aprilie 2007, plângerea bazată pe intervenția Guvernului într-o procedură administrativă în desfășurare trebuie declarată inadmisibilă din cauza nerespectării termenului de șase luni și respinsă, în conformitate cu Articolul 35 §§ 1 din Convenție.

B. Plângerile bazate pe Articolul 6 din Convenție cu referire la procedura finalizată prin decizia din 12 octombrie 2006

32. Curtea reiterează că Articolul 6 § 1 din Convenție implică în sarcina „instanței” obligația de a efectua o examinare efectivă a mijloacelor de probă, a argumentelor și a probelor propuse de către părți (a se vedea, printre multe altele, *Perez v. Franța* [MC], nr. 47287/99, § 80, CEDO 2004-I, și *Loupas v. Grecia*, nr. 21268/16, § 37, 20 iunie 2019). Ea reiterează jurisprudența sa constantă, potrivit căreia acest Articol obligă, printre altele, instanțele să-și motiveze deciziile. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a impune un răspuns detaliat la fiecare argument al reclamantului, această obligație presupune ca partea la un proces judiciar să poată aștepta un răspuns specific și explicit la

mijloacele decisive pentru soluționarea procesului respectiv (a se vedea, printre multe altele, *Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia*, nr. 78108/14, § 71, 25 februarie 2020, și cauzele citate în aceasta).

33. În final, ea menționează că aspectele precum ponderea acordată de către instanțele naționale unui sau altui mijloc de probă sau unei ori altei concluzii sau aprecieri pe care le-au examinat scapă de sub controlul Curții. Ea nu trebuie să acționeze în calitate de o a patra instanță și nu pune la îndoială, prin prisma Articolului 6 § 1 din Convenție, aprecierea instanțelor naționale, cu excepția cazului când concluziile lor pot părea arbitrar sau vădit nerezonabile (*Loupas*, pre-citată, § 36, și *Paixão Moreira Sá Fernandes*, pre-citată, § 70).

34. Revenind la circumstanțele prezentei cauze, Curtea observă că Curtea Supremă de Justiție a considerat hotărârea Guvernului din 8 februarie 2005, precum și celelalte acte contestate ca fiind conforme cu legislația și că ea a efectuat o examinare amplă a proporționalității măsurii litigioase, considerând, printre altele, că societatea reclamantă nu urma să suporte prejudicii (paragraful 18 *supra*). Cu referire la argumentul societății reclamante bazat pe faptul că fântânile litigioase ar fi fost forate până la adoptarea hotărârii din 8 februarie 2005, Curtea consideră că, din informațiile de care dispune, nu poate concluziona că acesta era decisiv pentru soluționarea cauzei și notează că tăcerea Înaltei curți în raport cu acest argument poate fi interpretată în mod rezonabil ca fiind o respingere implicită (a se compara cu *Ruiz Torija v. Spania*, 9 decembrie 1994, § 30, seria A nr. 303-A). În lumina celor menționate, ea consideră că Curtea Supremă de Justiție a răspuns întrebărilor-cheie invocate în această procedură de către societatea reclamantă. Deci, cea din urmă nu poate pretinde că decizia din 12 octombrie 2006 nu a fost una motivată.

35. Ținând cont de ansamblul circumstanțelor cauzei, Curtea consideră că nici concluziile la care a ajuns Curtea Supremă de Justiție în această decizie nu par a fi arbitrar sau vădit iraționale.

36. Prin urmare, acest capăt de cerere este vădit nefondat și trebuie respins, în conformitate cu Articolul 35 §§ 3 a) și 4 din Convenție.

C. Plângerile bazate pe Articolul 6 din Convenție cu referire la procedura finalizată prin decizia din 20 septembrie 2007

37. Cu referire la acțiunea civilă inițiată de către societatea reclamantă, Curtea notează că instanțele de judecată s-au pronunțat asupra fondului cauzei și au oferit răspunsuri la principalele întrebări ridicate prin această acțiune. Într-adevăr, judecătorii civili au făcut referire la concluziile instanței de contencios administrativ cu privire la legalitatea dispoziției Guvernului din 8 februarie 2005 și au considerat, la rândul lor, că drepturile patrimoniale ale societății reclamante nu au fost și nu riscau să fie lezate (paragraful 23 *supra*). Într-adevăr, aceștia s-au bazat preponderent pe

decizia judecătorilor administrativi, care dobândise puterea lucrului judecat. Totuși, acest fapt în sine nu suscită întrebări prin prisma Articolului 6 din Convenție, cu condiția că societatea reclamantă a beneficiat de o garanție jurisdicțională efectivă (a se compara cu *Lady S.R.L. v. Republica Moldova*, nr. 39804/06, §§ 26-30, 23 octombrie 2018). La acest subiect, Curtea relevă că interesata a participat la procedură și că a avut posibilitatea să formuleze obiecții și să prezinte probele pe care le considera necesare pentru apărarea intereselor sale și să conteste probele prezentate de către partea adversă. În plus, Curtea relevă că procedura civilă s-a desfășurat în fața a trei jurisdicții succesive și că elementele de care ea dispune nu indică faptul că principiile contradictorialității și egalității armelor ar fi fost încălcate.

38. În final, Curtea notează că nimic din dosar nu-i permite să considere că judecătorii ar fi apreciat în mod arbitrar sau vădit nerezonabil argumentele care le-au fost prezentate.

39. În contextul celor menționate, ea consideră că procedura care s-a desfășurat în fața jurisdicțiilor civile, privită în ansamblu, a purtat un caracter echitabil.

40. În consecință, acest capăt de cerere este, la fel, vădit nefondat și trebuie respins, în conformitate cu Articolul 35 §§ 3 a) și 4 din Convenție.

D. Plângerea în baza Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție

41. Societatea reclamantă susține că a existat o ingerință în dreptul la respectarea bunurilor sale și că această ingerință a fost ilegală și disproporționată. Ea pretinde că producția sa a apei de izvor a scăzut drastic după forarea fântânilor litigioase de către CET-2. De asemenea, ea a prezentat un raport din 14 decembrie 2007, întocmit de către Centrul Național de Expertize Judiciare din Republica Moldova, potrivit căruia exploatarea de către CET-2 a apelor subterane a avut drept consecință modificarea compoziției chimice și a gustului apei comercializate de către societatea reclamantă.

42. Guvernul admite că a avut loc o ingerință în dreptul societății reclamante garantat de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție și că măsura litigioasă trebuie analizată ca o reglementare a utilizării bunurilor în sensul celui de-al doilea alineat al acestui Articol. El susține că această ingerință a fost una legală, urmarea un scop de interes general și că nu a pus în sarcina societății reclamante o povară excesivă și exorbitantă.

43. Curtea consideră că interesele economice legate de exploatarea apelor subterane de către societatea reclamantă constituie „bunuri” în sensul Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Acestea includ nu doar licența eliberată interesatei de către Stat, care în prezenta cauză nu a fost retrasă, dar și continuarea de către aceasta a activităților de extragere a apei de izvor (a se compara cu *Werra Naturstein GmbH & Co KG v. Germania*, nr. 32377/12, § 37, 19 ianuarie 2017).

44. Curtea consideră că decizia Guvernului de a acorda CET-2 dreptul de a utiliza același obiectiv acvatic ca și societatea reclamantă, în măsura în care aceasta putea afecta calitatea și cantitatea apei disponibile, reprezintă o ingerință în dreptul ultimei la respectarea bunurilor sale. În același timp, ea observă că acest punct nu este dezbătut de către părți. Având în vedere faptul că licența societății reclamante nu fusese retrasă și că interesata și-a putut continua activitatea, Curtea consideră că ingerința în cauză trebuie analizată ca o reglementare a utilizării bunurilor în sensul celui de-al doilea alineat al Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (*Werra Naturstein GmbH & Co KG*, pre-citată, § 41, și *O'Sullivan McCarthy Mussel Development Ltd v. Irlanda*, nr. 44460/16, § 104, 7 iunie 2018).

45. În continuare, Curtea notează că instanțele naționale au considerat că ingerința a fost prevăzută de articolul 24 din Codul apelor (paragrafele 18, 23 și 24 *supra*) și că nimic nu-i permite să devieze de la această concluzie. Cu referire la scopul urmărit, ea observă că nu este contestat de către părți că acordarea în favoarea CET-2 a dreptului de a exploata apele subterane era importantă pentru asigurarea securității energetice a țării. În consecință, Curtea consideră că reglementarea utilizării bunurilor în prezenta cauză a fost prevăzută de lege și urmarea un scop de interes general.

46. Cu referire la proporționalitatea ingerinței, Curtea face trimitere la jurisprudența sa bine stabilită în această materie (a se vedea, de exemplu, *G.I.E.M. S.R.L. și alții v. Italia* [MC], nr. 1828/06 și alte 2, § 293, 28 iunie 2018).

47. În prezenta cauză, ea notează că CET-2 a fost autorizată să utilizeze apa din obiectivul acvatic doar în calitate de sursă alternativă de aprovizionare și că fântânile forate nu erau destinate unei utilizări permanente. Acest fapt nici nu este contestat de către părți. De asemenea, Curtea remarcă faptul că, potrivit informațiilor de care dispune, unica perioadă în care CET-2 a extras apă a fost din ianuarie până în iunie 2005 (paragraful 10 *supra*).

48. În special, ea subliniază faptul că societatea reclamantă a putut să-și continue activitatea. Aceasta ia act de raportul de expertiză prezentat de către interesată, conform căruia compoziția chimică și gustul apei comercializate s-ar fi schimbat. Cu toate acestea, nimic din dosar nu-i permite să afirme faptul că apa extrasă de către societatea reclamantă nu mai era potabilă, ceea ce ar fi constituit indubitabil un obstacol la comercializarea ei. Ba dimpotrivă, din informațiile prezentate de către societatea reclamantă rezultă că a fost în continuare permisă comercializarea apei sale de izvor, chiar și după faptele litigioase. De asemenea, nimic nu sugerează Curții faptul că nivelul apei din obiectivul acvatic ar fi scăzut în asemenea mod, încât extragerea ei de către societatea reclamantă ar fi devenit imposibilă sau dificil de realizat. În plus, ea remarcă faptul că interesata nu pretinde că ar fi suportat costuri suplimentare pentru a-și putea continua activitatea după faptele litigioase.

49. Ținând cont de aceasta, Curtea nu observă o legătură directă între forarea efectuată de către CET-2 și diminuarea producției invocată de către societatea reclamantă. În acest sens, ea notează că randamentul unei societăți comerciale depinde de câteva variabile. În prezenta cauză, ea consideră că nu-i revine ei să speculeze în privința rezultatelor activității societății reclamante în lipsa ingerinței litigioase (a se vedea, *mutatis mutandis*, *S.C. Bartolo Prod Com SRL și Botomei v. România*, nr. 16294/03, § 60, 21 februarie 2012).

50. În lumina celor menționate, Curtea nu poate ajunge la concluzia că societatea reclamantă a suportat o povară disproporționată și că Statul reclamat a depășit marja de apreciere de care dispunea în prezenta cauză. Deci, ea consideră că „echilibrul corect” care trebuie produs între protecția dreptului societății reclamante la respectarea bunurilor sale și exigențele interesului general nu a fost încălcat.

51. Prin urmare, plângerea formulată în baza Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție este, de asemenea, vădit nefondată. În consecință, Curtea o respinge, în conformitate cu Articolul 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

E. Plângerea bazată pe Articolul 13 din Convenție

52. Curtea reiterează că Articolul 13 se aplică doar atunci când un individ se poate pretinde a fi în mod întemeiat victima unei încălcări a unui drept protejat de Convenție (a se vedea, printre multe altele, *De Tommaso v. Italia* [MC], nr. 43395/09, § 180, 23 februarie 2017).

53. Ținând cont de circumstanțele prezentei cauze, Curtea consideră că societatea reclamantă nu formulează nicio „plângere întemeiată” cu referire la Articolul 13 din Convenție, care, deci, nu este aplicabil. Prin urmare, acest capăt de cerere este inadmisibil și trebuie respins, în conformitate cu Articolul 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

Din aceste motive, Curtea, în unanimitate,

Declară cererea inadmisibilă.

Întocmită în limba franceză și notificată în scris la 18 martie 2021.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunt

Branko Lubarda
Președinte